

Ольга Кіреєва

Кандидат психологічних наук,
доцент кафедри управління оперативно-розшуковою діяльністю
Національна академія Державної прикордонної
служби України ім. Б. Хмельницького, м. Хмельницький
<https://orcid.org/0000-0002-2598-6545>
bukola_kireeva@ukr.net

Руслан Фесюк

Слухач факультету підготовки керівних кадрів
Національна академія Державної прикордонної служби
України ім. Б. Хмельницького, м. Хмельницький
<https://orcid.org/0000-0001-5733-7892>
rvfesiuk@ukr.net

АНАЛІЗ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ СПІВРОБІТНИКАМИ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

В статті розкрито особливості застосування аналізу як методу пізнання для здійснення оцінки оперативно-розшукової інформації співробітниками оперативних підрозділів Державної прикордонної служби України, обґрунтуванні необхідності використання різних методів аналізу під час оцінки оперативно-розшукової інформації на основі якої приймаються управлінські рішення. Проведено комплексну оцінку можливостей використання аналізу як методу наукового пізнання з метою здійснення оцінки оперативно-розшукової інформації. Розглянуто особливості використання різних видів аналізу на різних етапах роботи з отриманими оперативним шляхом даними та для реалізації різноманітних цілей, з метою досягнення яких застосовується аналітичний метод.

Сучасна оперативна обстановка на державному кордоні України характеризується наявністю ряду загроз державній та національній безпеці. Провідне місце у протидії вказаним загрозам посідає оперативно-розшукова діяльність, що проводиться підрозділами Державної прикордонної служби України з метою виявлення, попередження та припинення деструктивної діяльності на шкоду нашій державі.

Необхідність підвищення ефективності заходів щодо викриття злочинних формувань, ліквідації економічного підґрунтя їхньої діяльності, корупційних зв'язків зумовлює перед усім потребу удосконалення теоретичної бази оперативно-розшукової діяльності, і, водночас, науково-практичних і методичних засад підготовки фахівців для цієї сфери діяльності, які повинні відповідати вимогам, що висуваються до підготовки сучасних оперативних співробітників, адже вони зобов'язані приймати правильні рішення відповідно до реалій сьогодення та стану оперативної обстановки на будь-якому рівні.

Важливе значення у ході проведення оперативно-розшукової діяльності має процес оцінки оперативно-розшукової інформації та являє собою важливий аспект, адже неправильно або невчасно проведена діяльність у зазначеному руслі здатна звести нанівець тривалу роботу співробітників оперативних підрозділів.

В статті авторами запропоновано вдосконалення застосування окремих методів роботи з інформацією у тому числі для так званого методу 4X4, використання якого передбачено відомчими нормативно-правовими актами Державної прикордонної служби України.

Ключові слова: Державна прикордонна служба України; оперативно-розшукова діяльність; оцінка оперативно-розшукової інформації; метод оцінки інформації «4 x 4»; аналіз.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Оперативна обстановка, що склалася на сьогоднішній день на державному кордоні України характеризується наявністю ряду загроз державній та національній безпеці, зокрема збройною агресією Російської Федерації, діяльністю незаконних збройних формувань на Сході України, діяльністю транснаціональної організованої злочинності у сфері торгівлі людьми, незаконного переміщення через кордон зброї, наркотичних засобів, наявністю стійких каналів нелегальної міграції, загальним збільшенням активності міжнародних терористичних організацій, що призвело до формування стійких транснаціональних каналів вербування та переправлення через територію України іноземних бойовиків міжнародних терористичних організацій, у першу чергу ІДІЛу, на території Близького Сходу де ведуться бойові дії і у зворотному напрямку тощо.

Провідне місце у протидії вказаним загрозам посідає оперативно-розшукова діяльність (далі - ОРД), що проводиться підрозділами Державної прикордонної служби України (далі – ДПС України) з метою виявлення, попередження та припинення деструктивної діяльності на шкоду нашій державі. Важливе значення у ході проведення ОРД має процес оцінки оперативно-службової інформації. Оцінка оперативно-розшукової інформації (далі – ОРІ) являє собою важливий аспект діяльності співробітників ДПС України, адже неправильно або невчасно проведена діяльність у зазначеному руслі здатна звести нанівець тривалу роботу співробітників оперативних підрозділів.

У той же час, у сучасній літературі не достатньо приділяється уваги проблематиці здійснення оцінки ОРІ, застосуванню новітніх методів та наукового підходу задля проведення вказаної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці неодноразово досліджували проблематику проведення оцінки оперативно-розшукової

діяльності, у т.ч. за допомогою аналітичних методів. Окремі аспекти інформаційно-аналітичної роботи підрозділів ДПС України розглядаються у працях О. С. Андрощука, В. О. Білецького, О. В. Власика, О. І. Дем'янчука, В. А. Кириленка, Д. В. Козлова, Д. А. Купрієнка, А. В. Махнюка, А. С. Треуса, О. Б. Фаріона та ін. Однак проблематика застосування аналізу з метою проведення оцінки оперативно-розшукової інформації у зазначених працях розглядалася недостатньо.

Мета статті полягає у розкритті особливостей застосування аналізу як методу пізнання для здійснення оцінки оперативно-розшукової інформації співробітниками оперативних підрозділів ДПС України, обґрунтуванні необхідності використання різних методів аналізу під час оцінки ОРІ на основі якої приймаються управлінські рішення.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблемні питання ОРД, зокрема, проблематика оцінки ОРІ вивчаються провідними вітчизняними науковцями протягом тривалого часу, однак подібні напрацювання не мають єдиного підходу, а окремі з них втратили свою актуальність. Правильна та своєчасна оцінка оперативної інформації має важливе значення для організації оперативного процесу. Сутність ОРД полягає у циклічному процесі пошуку, збирання, переробки й використання ОРІ. Зауважимо, що інформація в ОРД необхідна для:

виявлення причин і умов, що сприяють скоєнню злочинів та вжиття адекватних заходів щодо їх усунення;

встановлення осіб, що виношують наміри, готують та скоюють злочини, вжиття заходів щодо запобігання їх протиправній діяльності;

виявлення осіб, що скоїли злочин та переховуються від правоохоронних органів;

оперативної перевірки осіб, що підозрюються у скоєнні злочинів;

підбору й залучення осіб до негласного співробітництва;

аналізу стану й результатів роботи зі штатним та позаштатним негласним апаратом й вироблення на цій основі заходів для її покращення;

подальшого розвитку наукових досліджень в галузі ОРД, підготовки навчально-методичної й наукової літератури тощо.

Разом із тим, в умовах ведення проти України «гібридної» війни, розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, поширення міжнародного тероризму, реалізації загрози проявів сепаратизму, а також створення та функціонування незаконних збройних формувань, ОРД прикордонних підрозділів потребує удосконалення, у тому числі, з питань систематизації та аналізу отриманої інформації [1, с. 153].

Відповідно до академічного тлумачного словника української мови «аналіз» визначається як «метод наукового дослідження предметів, явищ та ін. шляхом розкладу, розчленування їх у думці на складові частини» [2, с. 41].

Аналіз та оцінка оперативно-розшукової інформації підрозділами ДПС України здійснюється задля отримання вагомих відомостей щодо злочинності за певний період часу, прогнозу її стану, тенденцій розвитку, даних про статус злочинця, соціальну характеристику осіб, які підлягають притягненню до кримінальної відповідальності за скоєні злочини, з метою розробки заходів щодо усунення або нейтралізації криміногенних угруповань чи окремих чинників.

Визначення кількісних і якісних показників злочинності, стану соціальних, географічних, кліматичних, соціально-політичних, інших факторів зовнішнього середовища дозволяє вивчити причини, що зумовлюють скоєння злочинів, попередження і розслідування яких віднесене до компетенції ДПС України

Швидкість, точність обробки, аналізу інформації прискорюють процес виявлення, попередження і припинення зазначених вище злочинів, а також ефективність прийняття управлінських рішень у сфері організації оперативно-службової діяльності. Загалом корисність аналізу визначається обсягом цінної інформації.

Вибір методу аналізу інформації залежить від виду інформації, мети, цілі,

завдання управлінського рішення, адже як зазначає В. М. Плішкін «з розвитком ідей кібернетики, пов'язаних з нею математичних дисциплін (теорія інформації, теорія кодування, теорія алгоритмів, дискретний аналіз та ін.), а також зі створенням швидкодіючих електронних обчислювальних машин – універсальним засобом для переробки та аналізу інформації – у сфері переробки та аналізу інформації почалася справжня революція» [3, с. 536].

Завдання аналізу різноманітні і залежать від сфери, способів, шляхів скоєння того чи іншого злочину та впливають із задекларованої мети, а специфіка оцінки ОРІ стосовно особливостей оперативної обстановки, що склалася на ділянці оперативного забезпечення полягає у поєднанні оперативного пошуку з аналітичною роботою, при цьому особливе значення має використання знань різних сфер (економічної, правової, психологічної тощо).

Мета аналізу визначає загальну орієнтацію на вирішення завдань. Аналіз об'єктів дослідження повинен відповідати загальним принципам наукового пізнання. У процесі аналізу виконуються наступні функції:

описова, яка полягає у повній і об'єктивній фіксації характеристик об'єктів, аналізі існуючих між ними зв'язків і відношень;

пояснювальна, що становить собою теоретичний аналіз причинно-наслідкових зв'язків, виявлення закономірностей виникнення, розвитку і функціонування злочинів, виявлення, попередження і припинення яких відноситься до компетенції ДПС України;

прогнозована, яка полягає у передбаченні особливостей розвитку оперативної обстановки на ділянці оперативного забезпечення;

регулятивна, що являє собою розробку і реалізацію рекомендацій щодо вдосконалення оперативно-розшукових, контррозвідувальних та розвідувальних заходів, спрямованих на виявлення, попередження і припинення злочинів, розслідування яких відноситься до компетенції ДПС України.

Як зазначає О. Заратуйченко «Аналітичні задачі залежно від концепції аналізу можливо розділити на три блоки: регламентні (статичні) аналітичні задачі, задачі оперативного аналізу, задачі інтелектуального аналізу» Ефективність будь-якого різновиду аналізу залежить від професійної підготовки працівника, від уміння працювати з інформацією. Чим більше оперативно-вагомої інформації здобуто оперативним співробітником, тим швидше буде досягнуто поставленої мети [5].

Серед основних видів аналізу, що можуть застосовуватися у ході оцінки ОРІ, варто виокремити наступні:

Факторний аналіз, який полягає у використанні статистичних даних з метою виявлення чинників, що впливають на формування причин, умов, які сприяють розвитку злочинності, та визначення найбільш впливових з них. Головним недоліком багатфакторного підходу слід вважати відсутність уніфікованої послідовної систематизації причин. Чим далі іде наука, тим більше пропонується факторів, які породжують злочинність. Факторний аналіз спрямований на виявлення причин зміни результативних показників. Розрізняють такі види факторного аналізу: однорівневий і багаторівневий; ретроспективний і перспективний; детермінований і стохастичний.

Однорівневий факторний аналіз використовують для дослідження факторів тільки одного рівня підпорядкування без деталізації на складові частини. При багаторівневому факторному аналізі фактори першого рівня розкладають на складові.

Ретроспективний факторний аналіз вивчає причини того, що відбулося, наприклад чому досягнуто саме таких фінансових результатів; а перспективний - фактори, які вважають найістотнішими для досягнення бажаних результатів у перспективі. На практиці ці два види часто переплітаються, тому що аналіз важливо проводити заради прийняття обґрунтованого управлінського рішення з певної проблеми.

Детермінований факторний аналіз застосовують для дослідження впливу факторів, зв'язок яких з результативним показником має функціональний

характер. До типових задач детермінованого аналізу належать: оцінка впливу відносної зміни факторів на відносну зміну результативного показника; оцінка впливу абсолютної зміни певного фактора на абсолютну зміну результативного показника; визначення відношення величини зміни результативного показника, зумовленого зміною певного фактора, до базового значення результативного показника; визначення частки абсолютної зміни результативного показника при зміні певного фактора.

Стохастичний аналіз досліджує вплив факторів, зв'язок яких з результативним показником є ймовірнісним (кореляційним). Такий аналіз є певною мірою доповненням і поглибленням детермінованого факторного аналізу. Ці моделі застосовують за таких умов:

дослідження впливу факторів, для яких неможливо побудувати детерміновану факторну модель;

визначення впливу факторів, які не піддаються об'єднанню в одній жорстко детермінованій моделі;

вивчення впливу складних факторів, які неможливо подати одним кількісним показником.

Застосувати стохастичний підхід можна тільки за наявності обов'язкових передумов, що істотно ускладнює його реалізацію.

Комплексний аналіз оперативної обстановки, полягає у сукупності організаційних та статистичних дій по збору інформації, що характеризує особливості оперативної обстановки в частині виявлення, попередження і припинення злочинів, розслідування яких відноситься до компетенції ДПС України. Дані аналізу використовуються для визначення проблем, оцінки можливості виконання заходів, прогнозування на основі моделювання стану оперативної обстановки, формулювання висновків за результатами аналізу, створення бази даних. Комплексний аналіз оперативної обстановки передбачає такі дії як порівняння стану в динаміці, оцінку елементів злочину, оцінку чинників впливу, в т.ч. зовнішнього середовища, на систему управління в рамках кожної позиції правопорушення.

Технологія комплексного аналізу оперативної обстановки

1. З'ясування основних тенденцій в стані та динаміці злочинності в цілому на ділянці відповідальності ОРП.

2. Виявлення основних тенденцій в стані та динаміці злочинності по основних напрямках діяльності ОРП.

3. Визначення структури злочинності та її динаміки в цілому на державному кордоні та на ділянці відповідальності окремих оперативних підрозділів.

4. Характеристика кримінальних правопорушень на державному кордоні за способом, місцем, часом їх учинення та іншими параметрами.

5. Визначення і характеристика осіб, які вчинили кримінальні правопорушення на державному кордоні в цілому і по конкретним ОРП.

6. Визначення причин і умов зовнішнього середовища, які зумовлюють негативні тенденції і характеристики злочинності.

7. Оцінка результатів діяльності ОРП, виявлення власних проблем.

8. Визначення внутрішніх факторів (причин і умов), що знижують результативність діяльності ОРП. Характеристика сил та засобів ОРП.

9. Аналіз стану організаторської діяльності на рівні ОРП, ОРУ РУ та ДОД.

Аналіз систем дозволяє створювати моделі інформації (оцінка, узагальнена інформація) одночасно для декількох рівнів, ієрархії характеристик. Разом з результатами парних порівнянь видається правова оцінка суджень експерта.

Ситуаційний аналіз, полягає у використанні спеціально розроблених технологій, що базуються на сучасних методах отримання, аналізу та обробки експертної інформації для виявлення змінних величин, встановлення факторів, що визначають розвиток ситуації, яка склалася. Під час проведення ситуаційного аналізу особлива увага звертається на тривалість злочину, взаємозв'язки, характер взаємодії, оцінку кожного процесу щодо правопорушення, взаємозв'язок та тривалість часових параметрів тощо;

Економіко-правовий аналіз будується на основі загальної методики проведення економічного аналізу, містить у собі систему прийомів (групування, порівняння, визначення відносних розмірів, ін.) і методів аналітичного дослідження узагальнюючих показників (метод пізнання загального та його складових частин з метою з'ясування його сутності, метод пізнання складових частин) з метою з'ясування сутності досліджуваного об'єкта. Початком економіко - правового аналізу може бути юридична оцінка того чи іншого потенційно протиправного діяння [4, С.206].

Кореляційний аналіз дозволяє встановити існування зв'язку між досліджуваними явищами вказує на силу та напрямок (прямий чи зворотній) цього зв'язку;

Регресивний аналіз вирішує питання аналітичного опису кореляційної залежності між досліджуваними явищами з метою прогнозування стану злочинності на певний відрізок часу при побудові моделей цих явищ на майбутній період;

Інтелектуальний аналіз даних застосовується в діяльності органів ДПС України при необхідності проведення попереднього аналізу даних, оцінювання їх відповідності даним, що містяться в тій чи іншій інформаційній базі, в зв'язку з обробкою великих обсягів інформації;

Вибірковий аналіз полягає у відсіюванні другорядних факторів та зосередженні уваги на ключових параметрах. Даний метод аналізу використовується з метою отримання більш швидких результатів, однак негативною його стороною є певне зниження точності отриманих результатів;

Аналіз середовища є обов'язковим аспектом оцінки ОПІ та полягає у застосуванні математичних методів задля аналізу соціально-економічних та інших факторів зовнішнього середовища в ретроспективному (зміни під впливом зовнішнього середовища, наприклад, зниження пильності) або прогностичному напрямку (передбачення можливих наслідків, складання заходів, попередження правопорушень).

Аналіз середовища складається з наступних етапів:

уточнення і формулювання проблеми; висунення гіпотез (припущення, що є підставою для висновку, та вимагає доказів);

розробка програми дій з визначенням методики збирання інформації методів досліджень (спостереження, опитування, вивчення документів, методи математичної статистики, порівняльного аналізу);

виявлення відмінностей; визначення джерел здобування інформації), визначення виконавців, строків;

переліку питань, розв'язання яких мусить стати керівництвом до дій; підготовка до виходу на об'єкт дослідження (вивчення матеріалів) та випробовування методики дослідження (перевірка здобування інформації, доцільність складених схем, форм, таблиць);

дослідження та обробка зібраного матеріалу (узагальнення, підготовка висновку).

Варто зауважити, що застосування аналізу щільно пов'язане із використанням системного підходу, що полягає у комплексному розгляді явища чи ситуації, які досліджуються.

Окрім цього, останнім часом популярності набуває використання методу оцінки інформації 4x4. Необхідність застосування зазначеного методу визначається властивістю інформації з часом втрачати свою цінність, що пов'язано, у першу чергу, зі зміною її достовірності. Тому у ході роботи з ОРІ може виникнути ситуація, коли керівник приймає рішення на основі інформації, яка не відповідає дійсному стану речей.

Так, відповідно до інструкції щодо оцінки інформації, затвердженої Наказом Адміністрації ДПС України від 19.01.2008 № 44 при отриманні ОРІ проводиться її попередня оцінка, відповідно до якої зазначеним відомостям надається літерно-числове значення, яке характеризує її достовірність. Так, згідно з п.2.2. Інструкції при оцінці джерела інформації присвоюються буквені значення:

«А» – у тому разі, коли немає сумнівів щодо автентичності, достовірності та обізнаності джерела або інформація походить із джерела, яке в минулому завжди виявлялося достовірним;

«В» – коли джерело у минулому надавало інформацію, що переважно виявлялася достовірною;

«С» – коли джерело у минулому надавало інформацію, що переважно виявлялась не достовірною;

«D» – у тому разі, коли достовірність джерела не можна оцінити.

А відповідно до п.2.3. При оцінці змісту інформації застосовуються значення:

«1» – для інформації, точність якої не підлягає сумніву;

«2» – для інформації, що відома особисто джерелу, але не відома особисто співробітнику, який її приймає;

«3» – для інформації, що не відома особисто джерелу, однак підтверджена іншою, раніше отриманою інформацією;

«4» – для інформації, що не відома особисто джерелу і яку неможливо підтвердити [6].

На нашу думку, вказана інструкція потребує незначного доопрацювання. Так, доречно було б під час оцінки ОПІ оцінити надійність способу отримання інформації, яка може позначатися наступним чином:

I - отримання інформації особисто оперативним співробітником (у разі якщо оперативний співробітник був свідком події, що трапилася);

II - отримання інформації через постійне джерело (особи, що надають допомогу на конфіденційній основі, відкриті джерела тощо);

III - отримання інформації через разове джерело (випадково підслухана розмова, чутки тощо).

Для прогнозування ймовірної достовірності на момент прийняття управлінських рішень, особі, яка проводить оцінку ОПІ за допомогою аналізу, необхідно встановити взаємозалежність показника достовірності добутої інформації з часом, відведеним на його прийняття.

Таким чином, використання методу 4x4 дозволяє застосовувати уніфіковану методологію та ідентичні критерії оцінки інформації, визначати цінність отриманої інформації для прийняття управлінських рішень, визначати період часу, за який значення показника достовірності добутої інформації буде не нижче рівня, який передбачає можливість прийняття управлінських рішень на основі отриманої ОРІ.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Підсумовуючи вище вказане наголосимо, що оперативному співробітникові, який здійснює оцінку ОРІ у т.ч. за допомогою аналізу необхідно визначити завдання та вимоги аналізу, його методика, наявність потреби в тій чи іншій аналітичній інформації для організації оперативно-службової діяльності, строки збору відомостей та вид документа, що буде підготовлений у результаті аналітичної роботи. У ході оцінки оперативних відомостей аналітичній обробці підлягає інформація щодо оперативної обстановки на ділянці оперативного забезпечення, структури злочинної групи чи організованої злочинної організації, що здійснює злочини, протидія яким відноситься до компетенції ДПС України, особливості протиправної діяльності, характер взаємозв'язків членів організованих злочинних груп, наявність корупційних зв'язків в правоохоронних органах та органах державної влади тощо. В подальшому, за допомогою аналізу визначаються об'єкти, що підлягають дослідженню. З цією метою визначаються сили і засоби, функцією яких є пошук ОРІ, на ділянці оперативного забезпечення. Загалом для інформаційно-аналітичної діяльності характерна об'єктивність пізнання: аналізується не тільки результат, а й шлях до нього на базі узагальненої оперативної інформації, яка надходить або отримана, в т.ч. на основі результатів аналітичних досліджень та такої що публікується в періодичній пресі, оприлюднюється засобами масової інформації, іншої.

Аналіз посідає важливе місце у процесі оцінки ОРІ. Бездоганне володіння співробітниками оперативних підрозділів ДПС України вказаним методом

дозволяє задовольнити широкі потреби оперативних підрозділів у якісній та достовірній інформації на основі якої приймаються вагомі управлінські рішення. Водночас, наявність різних завдань та мети, передбачає застосування широкого спектру видів аналізу. Разом з тим, під час оцінки ОРІ необхідно пам'ятати про властивість інформації втрачати свою достовірність з плином часу. З метою попередження прийняття управлінських рішень на основі даних, які не відповідають дійсності важливим є застосування методу оцінки інформації 4x4, який дозволяє визначати період часу протягом якого доцільно спиратись на отримані відомості.

У подальших наукових дослідженнях слід зосередити увагу на формуванні комплексної методики оцінки оперативної інформації співробітниками оперативних підрозділів ДПС України.

Список використаних джерел

1. Купрієнко Д. А., Фаріон О. Б. Методологічні основи розвідувального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності прикордонних підрозділів щодо протидії незаконним збройним формуванням при проведенні антитерористичної операції. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. 2016. № 1. С. 151-156.
2. Словник української мови: у 11 томах / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1970 Т. 1 С. 799.
3. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / за ред. канд. юрид. наук Ю. Ф. Кравченка. Київ : НАВСУ, 1999. 702 с.
4. Мацюк В. Я. Використання інформаційного ресурсу підрозділами податкової міліції для прийняття управлінського рішення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2004. 208 с.
5. Заратуйченко О. В. Современные подходы и методы построения аналитических информационных систем. Тезисы семинара НТЦ АРБ «Практические вопросы информационно-аналитической работы», Москва, 1998. URL: http://bis.ru/pr/pub_detail.php?ID=2981
6. Про затвердження інструкції про порядок оцінки інформації за методом 4x4: Наказ Адміністрації ДПСУ від 19.01.2008 № 44. Київ : АДПСУ, 2008.

References

1. Kupriienko D. A., Farion O. B. (2016). *Metodolohichni osnovy rozvidual'noho analizu v operatyvno-rozshukoviy diial'nosti prykordonnykh pidrozdiliv schodo protydii nezakonnym zbroynym formuvanniam pry provedenni antyterorystychnoi operatsii*. [Methodological foundations of intelligence analysis in operative-investigative activity of border units on counteraction to illegal armed formations during anti-terrorist operation] *Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koho universytetu Povitrianykh Syl*. 1. P. 151-156. [in Ukrainian]
2. *Slovnnyk ukrains'koi movy* [Dictionary of the Ukrainian language] : in 11 volumes / za red. I. K. Bilodida. Kyiv : Nauk. dumka, 1970. V. 1 P. 799. [in Ukrainian]

3. Plishkin V. M. (1999). *Teoriia upravlinnia orhanamy vnutrishnikh sprav* [The theory of management of internal affairs bodies] : pidruchnyk / za red. kand. iuryd. nauk Yu. F. Kravchenka. Kyiv : NAVSU, 702 p. [in Ukrainian]

4. Matsiuk V. Ya. (2004). *Vykorystannia informatsijnoho resursu pidrozdilamy podatkovoi militsii dlia pryjniattia upravlins'koho rishennia* [The theory of management resources of the fiscal inits on management decision making] : dys. ... kand. iuryd. nauk : 12.00.07. Irpin', 208 p. [in Ukrainian]

5. Zaratujchenko O. V. (1998). *Sovremennye podhody i metody postroenija analiticheskikh informacionnyh sistem* [Modern approaches and methods of building of the analytical information systems]. *Tezisy seminar NTC ARB «Prakticheskie voprosy informacionno-analiticheskoy raboty»*, Moskva, URL: http://bis.ru/pr/pub_detail.php?ID=2981 [in Russian]

6. *Pro zatverdzhennia instruksii pro poriadok otsinky informatsii za metodom 4x4* [About the approval of the instruction on the procedure for assessment of information using the method 4x4] : Nakaz Administratsii DPSU vid 19.01.2008 № 44. Kyiv : ADPSU, 2008. [in Ukrainian]

Olha Kireieva and Ruslan Fesiuk. Operative-Investigative Information by Officials of Operational Units of the State Border Guard Service of Ukraine

The operational situation on the State border of Ukraine is characterized by the presence of a number of threats to state and national security. Operational and investigative activities conducted by the units of the State Border Guard Service of Ukraine in order to detect, prevent and stopping of destructive activities on the damage of our state are at the leading place in counteraction to indicated threats.

The necessity to increase effective measures on exposure of criminal formations, liquidation of the economic grounds for their activities, and corruption connections stipulate the need to improvement of the theoretical base of operational and investigative activities, and, at the same time, scientific and practical and methodological principles of specialists training for this field of activity, which must meet the requirements for the training of modern operative officials, however, they are obliged to make the right decisions according to the realities of the present time and conditions of the operating situation at any level.

The process of assessment of operative-investigative information is an important in conducting of operative-search activity, and it is an important aspect, since it is incorrect or inopportunistically conducted activities in the specified field can overcome the long-term work of the personnel of operational units.

The article describes the peculiarities of the use of analysis as a method of cognition for the assessment of operative-investigative information by officials of the operational units of the State Border Guard Service of Ukraine, grounded necessity of using different methods of analysis during the assessment of operative-investigative information on the basis of which management decisions are made. The conducted complex assessment of the possibilities of using the analysis as a method of scientific knowledge is carried out in order to carry out the assessment of operative-investigative information. The peculiarities of usage of different types of analysis at different stages of work with operationally obtained data and for realization of various purposes with the aim of achievement which the analytical method is used has been considered.

In the course of the research, improvement for the application of certain methods of work with information, including the so-called method 4X4, the use of which is provided by regulatory and legal framework of the State Border Guard Service of Ukraine.

Key words: State Border Guard Service of Ukraine; operative-investigative activity; assessment of operative-investigative information; method of information assessment “4 x 4”; analysis.